

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2012r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSA Przemysław Strach

Sędziowie: SSA Janusz Szrama (spr.)

SSO del. do SA Grzegorz Nowak

Protokolant: st.sekr.sądowy Magdalena Ziembiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Henryki Gzowskiej

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2012r.

sprawy wnioskodawcy **M. K. (K.)**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłą z wykonania w stosunku do niego kary aresztu z powodu apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 30 lipca 2012r. sygn. akt XVI Ko 25/10

I. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok

II. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. P. kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych 60/100) – w tym VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. Kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa

Grzegorz Nowak Przemysław Strach Janusz Szrama

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. K. w dniu 12 marca 1968 roku jako student V roku Wydziału Filologii Polskiej brał czynny udział w manifestacji na placu (...) w P., odczytując hasła o treści solidaryzującej się ze studentami W., w czasie której wzywano o wolność oraz zniesienie cenzury. Następnie w nocy z 12 na 13 marca 1968 roku razem z innymi redagował hasła w formie petycji do władz. W następstwie tego Kolegium Karno – Administracyjne przy Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej P. w sprawie nr 366/68 orzeczeniem z 15 marca 1968 roku na podstawie art. 28 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 11 lipca 1932 roku Prawo o wykroczeniach skazało go na karę 2 miesięcy aresztu. Ukaranie go za te wykroczenie legło u podstaw wydalenia go 24 maja 1968 r. z uczelni przez Komisję Dyscyplinarną do spraw studentów (...) w P..

W dniu 7 grudnia 2011 roku M. K. złożył wniosek w Sądzie Rejonowym P. –. S. M. w P. o unieważnienie wyżej wskazanego orzeczenia wydanego przez Kolegium Karno-Administracyjne.

Sąd Rejonowy P. S. M. w P. przekazał wniosek do rozpoznania według właściwości Sądowi Okręgowemu w P..

Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z 16 stycznia 2012 roku – sygn. akt III Ko 916/11 na podstawie art. 1 ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego stwierdził nieważność orzeczenia Kolegium Karno - Administracyjnego przy Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej P. w sprawie nr 366/68 z 15 marca 1968 roku.

Znacznie wcześniej bo w dniu 18 listopada 2008 roku M. K. złożył wniosek do Sądu Okręgowego w P. o odszkodowania i zadośćuczynienie za wykonanie wobec niego w okresie od 13 marca 1968 roku

do 13 maja 1968 roku kary 2 miesięcy aresztu wynikłe z orzeczenia Kolegium

Karno – Administracyjnego przy Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej P.

–S. M. w P. z 15 marca 1968 roku – sygn. akt nr 366/68.

Postępowanie to pierwotnie prowadzone było pod sygnaturą III Ko 956/08 a z chwilą utworzenia Wydziału XVI sprawa została przekazana do rozpoznania do tego drugiego wydziału i zarejestrowana pod sygnaturą XVI Ko 25/10.

Postanowieniem z 16 lutego 2010 roku postanowienie w tej sprawie zostało zawieszono do czasu odtworzenia akt sprawy nr 366/68 Kolegium Karno – Administracyjnego przy Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej P. i w dalszej kolejności wdrożenie postępowania o unieważnienie orzeczenia wydanego przez wskazany wyżej organ.

Z chwilą uprawomocnienia się postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z 16 stycznia 2012 roku sygn. akt III Ko 916/11 o stwierdzeniu nieważności orzeczenia Kolegium Karno – Administracyjnego przy Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej P. z 15 marca 1968 roku – sygn. akt nr 366/68, na mocy którego M. K. został ukarany karą 2 miesięcy aresztu, Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z 27 lutego 2012 roku w sprawie XVI Ko 25/10 podjął zawieszono postępowanie.

Na rozprawie w dniu 14 czerwca 2012 roku pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował wysokość roszczenia na kwotę 10.000 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz 10.000 złotych tytułem odszkodowania.

Wyrokiem z 30 lipca 2012 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XVI Ko 25/10 na podstawie art. 8 ust. 1 i 5 ustawy z 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego wniosek oddalił.

Sąd Okręgowy uznał, że po pierwsze, wnioskodawca nie wykazał, że w związku z wykonywaniem kary dwóch miesięcy aresztu poniósł szkodę materialną, a po drugie w roku 1986 był Tajnym Współpracownikiem Służby Bezpieczeństwa i działał pod pseudonimem (...), a jego relacje z ogniwami operacyjnymi organów bezpieczeństwa miały wszystkie niezbędne cechy współpracy w rozumieniu przepisu art., 3a ust. 1 i 2 ustawy lustracyjnej z 2006 roku, a zgodnie z treścią przepisu art. 8 ust. 5 ustawy „lutowej”, nie stosuje się ust. 1 tegoż artykułu, w zakresie odszkodowania i zadośćuczynienia, w stosunku do osób, których działalność w okresie będącym podstawą stwierdzenia nieważności orzeczenia, stanowiła zaprzeczenie działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Konkludując Sąd Okręgowy stwierdził, że niewątpliwie wnioskodawca został niesłusznie represjonowany przez organy ścigania wiosną 1968 roku w związku z wydarzeniami marcowymi, jednakże jego działalność w roku 1986, to jest współpraca ze Służbą Bezpieczeństwa była zaprzeczeniem działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego i w konsekwencji zgodnie ze wskazanym wyżej przepisem brak było podstaw do uwzględnienia przedmiotowego wniosku.

Postanowienie to zostało zaskarżone przez pełnomocnika wnioskodawcy, który zarzucił obrazę przepisu art. 8 ust. 5 ustawy „lutowej” poprzez jego błędne zastosowanie, a nadto błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, który miał wpływ na jego treść a polegający na uznaniu, że wnioskodawca M. K. prowadził działalność stanowiącą zaprzeczenie działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W uzasadnieniu swojej apelacji pełnomocnik podniósł, że wprawdzie wnioskodawca kontaktował się z funkcjonariuszem Służby Bezpieczeństwa i udzielał mu informacji, ale nie były to wiadomości znaczące i nie dotyczyły osób działających na rzecz niepodległości Państwa Polskiego, a nadto spotkania te nie miały charakteru tajnego.

Apelujący uważa, że ta współpraca, choć wysoce naganna, nie narażała na jakiegokolwiek szykany czy niebezpieczeństwo innych osób.

Reasumując pełnomocnik wnioskodawcy, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie na rzecz M. K. żądanych kwot z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew twierdzeniom zawartym w omawianym środku odwoławczym ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy nie są dowolnymi.

Przepis art. 8 ust. 5 ustawy z 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego stanowi, że nie stosuje się ust. 1 tegoż artykułu tj. zasądzenia od Skarbu Państwa odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z orzeczeń, wobec których stwierdzono nieważność orzeczenia albo wydano decyzję o internowaniu z wprowadzeniem 13 grudnia 1981 roku w Polsce stanu wojennego, wobec osób, których działalność, w okresie będącym podstawą stwierdzenia nieważności orzeczenia albo uznania za nieważne decyzji określonej w ust. 1 stanowiła zaprzeczenie działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, trafnie Sąd orzekający przyjął, że z całą pewnością współpraca z organami bezpieczeństwa w okresie między 1 stycznia 1944 roku a 31 grudnia 1989 roku stanowiła zaprzeczenie działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Sąd pierwszoinstancyjny wykazał, że działalność wnioskodawcy M. K. w roku 1986 spełniała wszystkie pięć warunków aby można było ją uznać za współpracę z organami operacyjnymi lub śledczymi organów bezpieczeństwa państwa w rozumieniu przepisu art. 3a ust. 1 i 2 ustawy lustracyjnej z 2006r. (vide: k.8 -10 uzasadnienia wyroku). Zresztą autor apelacji samego faktu kontaktowania się, w tym okresie, M. K. z funkcjonariuszem Służby Bezpieczeństwa, nie negował, a jedynie uważał, że informacje jakie mu przekazywał nie mogły spowodować szkody innym osobom, a tym samym nie powinno się go traktować jako osoby, która prowadziła działalność stanowiącą zaprzeczenie działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Tymczasem w świetle utrwalonego orzecznictwa, nie ma znaczenia dla ustalenia współpracy i oceny, że miała ona charakter rzeczywisty, jaką wartość miały przekazywane informacje oraz czy ktoś z tego tytułu poniósł szkodę czy cierpiał bądź był szykanowany (por. orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 20 stycznia 2011 roku – sygn. akt II Aka 432/10 zam. LEX nr 846485).

Reasumując należy zaznaczyć, że zamysłem ustawodawcy nowelizującego ustawę w roku 2007 (ustawa z 19 września 2007 roku o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego Dz.U. nr 191, poz. 1372 art. 1 pkt 5 lit. h) było przyznać rekompensatę tylko tym, którzy swoją postawą, zachowaniem i uporem nie tylko prowadzili walkę niepodległościową, ale w tej walce okazali się niezłomni i wytrwali, także po zapadłych, pozbawiających ich wolności orzeczeniach lub decyzjach.

Jeśli zaś z jakichkolwiek powodów, na którymś etapie swojego życia, oczywiście we wskazanym wyżej okresie, nawiązali tajną i świadomą współpracę z organami bezpieczeństwa, to takiej rekompensaty nie otrzymają.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny w oparciu o treść art. 437 § 1 kpk i art. 13 ustawy „lutowej” oraz § 14 ust. 6, § 19 pkt 1 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzekł jak w wyroku.

Grzegorz Nowak Przemysław Strach Janusz Szrama

N.M)